

Numărul 13. Oradea-mare 28 martie (9 apr.) 1899. Anul XXXV.

Apare duminica. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2, de an 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei

Romeo și Iulietta.

— Ce mai Iureș în casa lui Costescu!

— Sorcoveală, nu glumă...

Vorbiau femeii și bărbații din Mahalaua Sf. Ilie în sara de Sf. Mihail, dând ocol casei lui Costescu.

— Iartă-me, tată, nu mai fac, nu sunt eu de vină... se bociă în casă o copilă.

— Nu mai da, Nae, că n'o să mai facă... glăsuia rugător o voce de femeie.

Dar neîmplădit de vaețele fetei, și de rugăciunile soției sale, Nae Costescu croia mereu la — moralitate cu bastonul, vociferând:

— Scrisori de dragoste — fată de școală — d'aceea din premiantă ce ai fost ai ajuns acum la nota 3 și 4 — și cu cine!..

Urmează o agitată serie de palme, și țipete de om sufocat de furie:

— Cu Niță al popii — din neamul popii — un neam de miserabili; popă bețiv, nevastă — arătată cu degetul pe drum, fată — care a dus în plin rușinea în casa părintească... S'ajungî și tu ca ele?!..

Tirnelii sgduiesc casa, și glasul strident al lui Nae nu mai încetează:

— Te omor în bătăi! O necinstită în casa mea, fata mea... Auđi! amor, amor la 15 ani, cu un stricat, care până la vârsta de 17 ani abia a putut termina patru clase primare, — ș-acum face pe sculptorul... Auđi, amor! Te string de gât, miserabilo!..

— Iart-o „tată“, iartă-o, se rugă plângend mama fetei.

— Auđi, muncesc eu pe brânci, ca vai de mine, pentru ea, ca să scot din ea ceva, să-i dau o cultură,

ca să poată trăi, că-s om sărac; și ea... Acum te omor! Te omor! răcnește desperat Costescu...

— Veninos om, ȳice un mahalagiũ din cei ingrãmădiđi pe la ferestre.

— E om roșu — și la barbă și la pěr, răspunde un altul.

— Asta-i asta; nu-i a bine cu fetișcana, glăsuia o femeie bătrână.

— Pentru o scrisoare de dragoste așa bătaie? ȳice o femeie mai tinără.

— Pécătuesci odată, cu gândul, nu mai va mult până la împlinirea pécătului, grăește o altă voce.

— O fi, neică, răspunde un glas.

— O vedurãm și pe asta; ce-o mai fi, o să vedem, ȳice Moș-Dumitru dogarul, — pe când lumea indiscretă se îndepărtă de la ferestrele caselor lui Nae Costescu.

*

Casele în cari ședea Costescu dau într'o grădină. Peste grădină erau casele preotului Mahalalei.

O odaie — din casele lui Costescu — cam de doi pași în lung, în partea dinspre grădină, eră odaia Elisei, fetei lui Costescu.

Niță, „băiatul popii“, adeseori sta visător privind spre fereastra Elisei, fereastră care cădea drept față în față cu fereastra camerei lui pline

de lemne, scânduri, și modele de sculptură.

De la o vreme, la ciasuri anumite Niță întindea spre fereastră ba un petec de hârtie, ba o balistă, și făcea cu ele fel de fel de semne — cabalistice...

Tăcut din fire, mai nu vorbiă cu nimeni; încât vecinii ȳiceau despre el:

REGINA BELGIEI.

— E singurul copil serios dintre toți „desmățații“ copii.

Dar erau unii cari conchideau altfel:

— Pisica blândă sghirie reu!..

Cât sta acasă, Niță mereu eră în „atelierul“ seü. Adeseori aruncă dalta, și din mijlocul neorânduiei și fragmentelor de tot felul de „material“ de lucru, sufletul seü la un șir de visări se înălță. Adeseori cădea în reverie, spriginindu-și bărbia în palme, și ochii lui mici negrii și rotunzi se pierdeaș pe calea unei raze a vederii, fără să scapete măcar de o clipire. Fața lui palidă, mustața mică neagră și părul dat peste cap, — îi daș o înfățișare distinsă. Din când în când ridică din cap, tușiă sec, — și peste obrajii lui trecea o slabă urmă de roșeață. Apoi, iarăș cădea în — contemplațiune...

*

E sara zilei de Sf. Ioan. Cerul e instelat și luna „crai-noü“ pluteșce pe nesimțite în înălțime. Vēzduhul e liniștit, și răvarsă un aer ca de primăvară.

— Noi mergem la „Nenea Iancu“, tu Eliso, dacă termini cu tema din limba francesă poți să te culci, ăce ficei sale Costescu.

Apoi strigă la soția-sa:

— Ai incuiat toate ușile, Veto? Ușă din dos? Ai luat cheile.

— Da, da.

— Servitoarea, baba, ce face?

— Culcă pe „Codin“ și pe „Puiu“. Și i-am spus că se poate culcă și ea pe urmă.

— Bine...

Și abiă pleacă Costescu și nevastă-sa, Elisa lasă „francesa“, ia oglinda, și începe a-și potrivi funda albastră la gât.

Sedea de minune funda albastră lângă fețișoara ei albă și rotundă, — se potriviă cu bogatul ei păr aurii; și scăpăraș de patimă ochii ei negri pe când își potriviă șortul de școlăriță pe trupșorul împlinit. Aruncă ochii în oglindă; din oglindă îi zimbeșce un chip frumos — chiar cu gropițe în obraji.

Elisa se mișcă agitată prin odaie; răstoarnă un pahar cu apă, se împiedică de un scaun, fusta-i se agață de colțul patului... dar ajunge la fereastră.

Ridică perdeaua, și o agață.

În clipa aceea se stinge lampa în „atelierul“ lui Niță.

Elisa apoi deschide fereastra, prinde o frînghie ce i se aruncă de jos, o leagă de ușiorul ferestrei, și — stinge lampa...

În odăița dosnică, în noaptea de vrajă, numai luna aruncă o tremurătoare rază discretă.

Cheia se învērteșce sgomotos în broasca de la poarta casei lui Costescu.

— Vai de mine! Vine tata! Ascunde-te, Niță, sub patul din sală! Iute-iute!..

*

— Elisa s'a culcat; e stinsă lampa, ăce Costescu.
— Va fi terminat tema de franceza, îi ăce nevastă sa...

— Dar ce-i aci? Își ăce Costescu, împiedecându-se, pe întuneric, lângă patul din sală.

Se apleacă, și își încordează privirea.

— Picioare de om! Hoții! Hoții! Începe să țipe; iese în poartă:

— Hoții! Hoții! Vardist!

— Vai de mine! oftează cucoana Veta, și se razimă de părete, punēdu-și o mână pe piept.

— Vardist! Vardist!.. țipă Costescu în stradă.

Se răscoleșce Mahalaua întreagă, — pe la ciasurile 11 din noapte, cât eră. Se adună lumea; dar nici țipenie de Vardist!..

— Dar pe unde să fi intrat, când am luat toate cheile? Vardist! Vardist!.. La asta nu m'aș mai fi gândit. Vardist!..

Eră verde de spaimă bietul Costescu, — și vardistul nu mai sosiă.

Doi din bărbații adunați își iaș curagiū de intră în casă, și — scot de picioare pe „hoț“.

— E băiatul popii, spune unul, întorcēdu-se în stradă.

— „Pungașul“ popii! răcneșce Costescu: ș-apoi:

— Vardiiist!..

— Băiat de popă, copil de drac, — stă a glumi unul din lumea adunată de gălăgia lui Costescu...

În sfērșit șoseșce și vardistul, și împreună cu Costescu și alții intră în casă.

*

Care băiat al popii să fie? întreabă unul dintre cei cu liniștea nopții tulburată.

— Pare-mi-se că aci nu-i lucru curat, răspunde altul. O fi Niță cu vr'un pocinog...

— Hm, hm, dă din cap Moș-Dumitru dogarul. „Răportu' ei de tinerețe!“ S'aū infierbîntat tinerii, „răportu' lor!“..

— Îl impușce, grijania lui de „barbă-roșie“! răsună dinspre biserică glasul lui Mihaï — alt olăjgan al popii — care o ia spre casa lui Costescu.

— Lasă, Mihaï, nu te amestecă acum... îl desmântă preuteasa, care împreună cu fie-sa urmaș pe Mihaï la locul cu scandalul.

— Da, vrea să-i puie în gât lui Niță pe sfrjita de fie-sa; cum nu! țipă glasul lăbărțat al fetei preotului...

Niță e scos din casa lui Costescu de vardist, și pornesc la poliție, — cu doi martori.

— Merg și eū, strigă Mihaï. Ș-am să-i trag pe urmă lui barbă-roșie o bătaie, s'o pomenească câte zile o avea. Paștile...

— Las', că merg eū și singur, ăce Niță, tușind.

— O vēđurăm și pe asta! „Răportu ei de tinerețe!“ Dar iute s'aū infierbîntat... Hm, hm!.. Încă una dată în darul dragostei! Hm, — vorbiă singur Moș-Dumitru dogarul, pe când — în miez de noapte — lumea se împrășcea.

S. S. SECULA.

Pentru fumători. Se șcie ce consecințe regretabile are tutunul. Este înse un mijloc foarte simplu de a neutralisă efectul acestei burieni otrăvitoare. E destul să bei o ceașcă de cafea bine preparată, când simți că fumatul îți face reu. Taninul, ce conține cafeaua, este cel mai puternic antidot al nicotinei ce conține tutunul. Obiceiul turcilor de a bea cafea când fumează, este foarte rațional, și dacă ei nu pot să ne explice folosul acestui obicei, oamenii de știință aū făcut cercetări amănunțite și aū descoperit că e foarte bun.

Zînele Mării.*

Sublimă-ți Murea pe 'nserat
Și malul ei e fermecat,
Să stai, să 'nșiri povestea ei, —
Un veac întreg ți-ar trebui
Și 'n stare încă tot n'a fi
S'arăți în fundul Mării ce-î?

Destul că ați s'a liniștit
Și cerul 'nalt e oglindit
Cu stele și luna lui
Pe luciul ei, și că zefiri
I-aduc miros de trandafiri
Din țara Orientului...

Destul s'arăt că de-al ei mal
Nu se mai sfarmă nici un val
Și că-ți tăcere peste tot,
De par' c'ar fi un sfânt mister
Stăpân de aci până la cer
Și unda par' că-l poartă 'n not.

Și pe o vreme așă târziu,
Când țermul pare vișiniu,
De-ai fi pe-o luntre 'n largul ei
Și bun vâslaș să-o ții 'n loc;
Dar să mai ai și mult noroc
Să vezi pe malul verde ce-î?

E...! Nu-ți nimic miraculos:
S'au prins la sfat un făt-frumos
Cu două zîne din povești
Cărora el într'un avânt
Le dice cât de drage-î sunt...
De drag să stai să-ți privești.

Te uită, hoțul, ce șiret,
Auzi? Le spune că-ți poet!
Ia mișcă luntrea mai la mal
Să le surprindem taina lor;
De cine cui mai mult i-e dor?
Dar șgomot să nu faci pe val...

Eu dic vâslașului; și el
A mai mișcat spre mal nițel;
Dar stă cu ochii pironiți
La 'ndrăgostiții ce-și șoptesc,
Când fără sațiu se privesc
Cu ochii lor de dor topiți.

„Mi-ești dragă tu cu ochi de foc
Albaștri, dulci și cu noroc
Tu știi cum te 'ndrăgii de mic,
Când nu puteam nici bănuți
Ce mai comoară ai să devii,
Dar astăzi? Ați eu ce să dăc?

Frumos ți-î zimbetul frumos,
Și glasul tei așă-ți duios!
Oh, ce n'aș da să-mi fie dat,
Să-l mai ascult atunce, când
M'or părăsi ai mei plângând
Sub bulgări de pământ uscat.

Surisul tei nu l-ași schimbă
Pe-o 'mpărăție de mi-ar da
Cerescul tuturor stăpân;
Cu farmecu-ți tu me uimești
Și de aș ști că me iubești:
Al tei pe veci robii rêmân“.

Și tu cu përul abanos
Din neam de zeț, cu ochii 'n jos
Ce stai și tristă te gândești?
Mi-ești dragă și tu cum mi-e drag
Rosalbul sin atât de frag,
Ce tu stăpână îi-ești...

Privește drept în ochii mei,
Să m'oglesc și eu într'ai tei;
Ca să visez norocul meu;
Dar mai aproape vino încoa,
Visând să simt căldura ta,
Tot focul sufletului tei.

Ah, ce frumos s'a potrivit
De două zîne el iubit
Frumosul făt din vechi povești,
Cum le sărută dulcii sinii
Că-s fragedi ș-apoi saltă plini
În pepturi albe feciorești.

Vâslașul meu privind la ei
Remâne ciasuri ca de stei.
E! Moșule, nu te miră,
Minune mare-î să iubești
Și șeptedeceți, când tiner ești?
Ce? par' că tu n'ai fost așă?

Constanța 9 martie 1899.

PETRU VULCAN.

* Din noul volum de poezii ilustrate ce în curând va apare în Constanța, de dl Petru Vulcan. Acest volum se va imprimă pe hârtie velină, fiecare poezie având ilustrația ei.

Ofticoasa.

— Stări sufletești. —

(Urmare.)

Bine mamă, să me fac că nu aud, — cum ții tu, — dar nu înțelegi că vorbele astea grele cari mi le spune, me costă mult? Știi foarte bine, că nu pot să răbd nici odată să-mi facă densusul morală. Mai bine s'ar vedea pe el, nu pe mine... Și pentru că necasul o copleșă și o înecă, simțind că are să îi vie reu, își scoase numai decât corsetul și se suie în pat. Tincea o frecă cu oțet de trandafir pe mâini și pe frunte, îi puse cârpe cu oțet la stomac și îi dădu un pahar cu lapte cald. După puțin timp Elena adormi.

Ghiță stătea dincolo: Măncă cu copiii și pleșcăia din gură după vechiul obicei.

Tincea intră la el.

— Bine, Ghiță, pentru numele lui Dumnezeu, nu o să te mai înveți odată minte tu? Ce avuse-și cu fata adineauri de o necăjiși? Ghiță după ce dădu peste cap un pahar cu vin, dișe:

— Ei, asta e, ce i-am diș? Nu i-am spus alt ceva decât că, i-a făcut mai reu dusul la mănăstire.

— Ei bine, și e vina ei? Tu nu înțelegi că e bolnavă? că un reu ascuns îi roade sănătatea, ca un vierme și că nu mai are mult de trăit?... Tu cu vorbele astea o să o bagi mai curând în pământ.

— Ia ascultă, te aș rugă să me slăbești cu prostiile astea; acuma mânânc și aș vrea să am liniște: ducă-se unde o pofti... Unite drăcia dracului; nu oare cumva, că dacă suferă din prostia ta, că n'ai pus-o să muncească și-ai lăsat-o de capul ei, o să me prăpădesc și eu? Ba e vorbă! Crăpați odată toți și lăsați-me în pace.

— Par că nu i-ai fi tată, Ghiță, așa vorbești.

— Așa vorbesc eu; dacă-ți place... Mă lancule, adu o ceapă d'afară, mă. Iancu aduse ceapa la stăpân-su, care o luă, o strivi cu pumnul, puse sare într'ensă și o măncă cu brânză.

A doua zi Elenii îi eră și mai reu; nu se dete de loc jos din pat. Ghiță când auți că îi eră mai reu, dete din umeri și dișe:

— Fasoane... Las' că-ți trece... N'are nici pe dracu.

Deoarece eră vineri, Tincea puse oala cu fasole la foc, își luă pe urmă o rochie pe densa, își netedi puțin părul, aruncă o broboadă pe cap și se duse la doctor. Eră acasă. Îi spuse din câteva cuvinte boala fiese și veni cu densusul în trăsură. Ghiță când auți pe ucenică că cucoana a adus doctorul, strimbă reu din nas, gândindu-se că o să-și plătească visita 6 lei, iar doctoriile cine știe cât or mai costă.

— „Muierile astea sunt nebune” — spunea lucrătorilor — „cum le doare nițel capul, fuga la doctor... Uite, d'ăia nu se mai pricopsește omul în ziua de astăzi!”

Doctoru examină cu deamăruntul pe Elena, puse urechea la piept, îi bătu spatele, ascultă respirația, o puse să tușească, examină pulsul, limba, ochii și după aceea o întrebă ce simte: dacă are amețeli, vijiturii în urechi, dacă dimineața are gura amară, dacă o doare capu și dacă se simte slăbită. Elena îi spuse că are întocmai simptomele ce i le descriesese, mai adăugând că din când în când simte câte un fior în tot corpul, că-și amorțesc picioarele și mâinile, că nu are

poftă de mâncare, că o trage la somn și o doare de multe ori stomacu. Doctorul o încurajă spunându-i că nu e nimic, și că o să-și treacă.

Scrise rețeta și eși petrecut de Tincea, care cetise în ochii lui că nu eră nici o speranță.

În curte îi dișe:

— Domnule doctor, te rog să fii sincer și să-mi spuți ce idei ai de boala fie-mi.

Doctorul încercă să o asigure că dacă o să aibă îngrijire bună, poate să scape. Tincea îi tăia vorba.

— De prisos mai cauți să ascunzi, domnule doctor. Ți-e frică poate că o să me coste, dacă o să-mi spuți că or ce aș face, are să fie înședar? O știu deja asta — dișe Tincea cu un oftat prelungit — e atăcată. Nu este așa că asta e boala? D'un an de zile de când o observ și tocmai acum înțeleg tot. Doctorul voi din nou să o convingă că fata ei nu are decât lipsă de sânge, dar uitându-se în ochii Tincăi și vedând-o cum zimbește, îi spuse neted că în adevăr e atăcată și că numai printr'o minune ar pute să scape.

— Din cauza prea marei lipse de sânge, plămânilor aș să i se usuce ca niște bureți, ceea ce o s'o facă să se topească pe picioare*.

Tincea simți un junghi prin tâmpale; sângele i se suie în față, dar se stăpâni să nu-și arate tulburarea. Petrecu pe doctor până la poartă și când intră în casă, Elena se grăbi să o întrebe:

— Ei, mamă, ce a spus doctorul că am?... O să me fac bine curând?

Tincea se sforță să zimbească.

— „Nu e mai nimic; o simplă răceală care o să treacă repede*.”

Boala înse se agravă din zi în zi mai mult, până când o făcu pe Elena să nu se mai poată da jos din pat.

Într'o zi, istovită, dișe Tincăi:

— „Ce fel de răceală e asta, mamă? Eu ved că me topesc, și-un vierme ascuns roade par că ceva în mine... Nu e răceală, mamă, boala care o am eu, alt ceva trebuie să fie, că prea mi-a slăbit puterile, de abia me mai mișc*.”

Elena nici nu se gândia că poate să fie ofticoasă. Ideia asta nu încolțise încă în creierul ei.

Tincea, descurajată și cu inima strânsă, tot mai încercă să o liniștească.

— A fost răceală, dar a dat în tifos. Fii cuminte, i-a doctoriile, ascultă pe doctor, liniștește-te să dormi mai mult, mânâncă ce-ți dau eu și o să vezi că ai să te faci bine.

Ghiță lăsa și el lucrul câte odată și intră în casă să o vadă. Cu toate că mare haț nu făcea de ea, dar așa, ca o datorie de părinte. După ce intră în odaia în care zăcea Elena, se uită indiferent la patul ei și încercă să lege cu densa o conversație. Elena, plictisită îi răspundea în monosilabe și când simțea că nu-l mai poate suferi, îi făcea semn mă-sei să il ia de lângă densa. Tincea, cu o resemnare de sfântă se exercită: se ducea la Ghiță, îi șoptia ceva la ureche și îl scotea afară. Ghiță eșia, dar fără să înțeleagă nimic.

Odată când îl scoase Tincea afară, după semnul făcut de Elena, Ghiță care începuse să se cam plictisească, îi dișe:

— „Da ce me tot dai afară fă? Ce, sunt cânele vostru eu? și Tincea câtă să-l liniștească.”

— „Ghiță, tu nu pricepi cum e boala asta: îi face reu ori ce miroș și tu intri la densa cu șorțul

JOCUL L A W N - T E N N I S .

și cu hainele murdare. Vorbele astea nu le înțelegea și se mulțumia numai să țină :

— Ați înebunit de alenule, ved eu. Să ve ia dracu pe toți . . . Nicî n'o să mai me prindeți voi pe acolo. „Și din cauza supărării se ducea la cărciuma din față unde cu prietenii înghițiau la rachiù înestire. Aci puțin îi pásă casa saù de fie-sa că eră bolnavă. Dar ca să aibă subiect de vorbă, și pentru că-l costă, se plânga că doctorii și spițaria l-au prăpădit și l-au dat înderët cu mult. Fîreșce că și ceî din pregiurul lui nu pricepeau mai mult și nu judecau în alt mod decăt Ghiță. Un pantofar, roșu la față ca o coaje de rac fier, cu ochi mici, infectați de alcool, mustățile rase, sdrențuit de sus până jos, se amestecă în vorbă :

— P'a mea nu știu ce a găsit-o că zace de vre-o săptămână, fără să îi mai daù pe leac. M'am spetit și eu nene, cu doctoriile . . . Țice că are pli-pomoniul — știu eu cum dracu îi mai spune la boala aia — și zaaace dusă : Nu mânâncă, nu bea nimic, numai se usucă așa . . . Mă, Iancule ! ia dă un rënd și de la mine încă. Mie să-mi mai daî tot țuică.

— Eu iaù pelin.

— Tot pelin să-mi aduci și mie.

Da tu ce ieî Ghiță ?

— Eu, nene, aș luă mai bine foc ! . . . Să-mi dea și mie tot țuică.

— Mie să-mi aduci o drojdie mă, dar mică, c'am mai luat 7 adineauri.

— Îndată. — Și după câteva minute baiatu a-duse rëndu comandat. Pentru că venise vorba de boală, un zidar se vaită și el :

— „Da eu ce credeți că am tras cu Luxița mea, săptămâna aialaltă ? O pune dracu, că Ddeu nu face lucruri d'astea — dă-mi un chibrit mă Niță — bă-iatu trase un chibrit pe pantalon și îi aprinse țigarea — trăsneșce ! De unde dracu o să iaù bani. Poate, mai știu eu ! — să se ducă la mătuși-sa pe vëntu ăla afurisitu numai într'o flendăriță, și unde mi-a venit nene cu un junghiù . . . — Iancule, dă și de la mine un rënd. — Ce dracu de se tot stinge țigarea asta ?

— Fabrică românească, ce să-i faci.

— Ei măre, aș ști eu ce să-i fac, da de . . . și cu junghiu ei nu m'a lăsat să dorm toată noaptea . . . A doua și mai reu . . . aduc pe baba Luxandra s'o tragă . . . ași ! Ardea ca jeratecu. — Ia, ai noroc ! Ce uiți Ghiță ? Pune mâna pe pahar . . . Sandule, tu nu ieî mă ?

— Ba o să luăm toți. Să dea Ddeu noroc.

— Amin — și toți golesc paharele dintr'o înghițitură.

— Ei pe urmă ?

— Dacă am vedut că nu merge, i-am adus pe doctoru comisii — ci-că e doctorul comisiei și-a trebuit să-i daù patru lei ! . . . Ducă-se . . . Ce-am tras nenisorule, oi spune și morților !

O băgasem pe mânecă că dă ortu popii. Și nu de alt ceva, da remâneam cu lighionele alea de copii pe cap. — Mai dă-mi un chibrit, Iancule.

Ia pă cînste și tu mă Ioniță. Ce, banii tei nu merg aici la cărciumar ?

— Adu mă un rënd și de la mine.

Astfel își pierdea Ghiță nopțile și sănătatea.

(Finea va urmă.)

GRIGORE MĂRUNȚEANU.

Doină tristă.

*Ieî pe tufe primăvara
Miî de rose-a deșteptat —
Ați duios priveghitoura
Cântă 'n ramul desfrunzat.*

*Astfel florile iubirei
În curënd s'au veștejit,
Și din toate-o doină tristă
Ne remâne în sfêrșit.*

TRAIAN MIHAU.

Alphonse Daudet.

Aventurile lui Tartarin din Tarascon

Traducere din limba franceză de Lia Măgura.

(Urmare.)

Episodul al douilea.

L a t u r c i .

XI

Sidi Tart'ri ben Tart'ri.

Dacă ați intră din întemplantare, într'una din nopțile de veghere, prin cafenelele algeriene ale orașului de sus, veți auzi pe mauri vorbind între ei, rîdînd și clipind din ochi, de un anume Sidi Tart'ri ben Tart'ri, european amabil și bogat, care — acuma câțiva ani — trăia prin cartierele de sus, cu o damă din localitate, numită Baia.

Ați ghicit că Sidi Tart'ri în chestie, care a lăsat amintiri atât de vesele prin pregiurul Casbah-ului, nu e altul decăt Tartarin al nostru.

Ce voiți ? Astfel de ciasuri de orbire, de turburare, de slăbiciune sînt și în viața sfinților și a eroilor. Nicî ilustrul tarasconez nu a fost scutit, și de aceea, timp de două luni, uitînd de lei și de glorie, se îmbetă de amor oriental și adormia ca Anibal la Capua, în deliciile Algeriei Albe.

Bravul om închiriasse în mijlocul orașului arab, o casuță frumoasă, zidită în stil oriental, cu bananierii în mijlocul curții, cu galerii răcoroase și fântâni. Trăia acolo cu maura sa, departe de orî ce sgomot, el singur maur din cap până 'n picioare trăgînd toată ziua din narghilea și mîncînd la cofeturi.

În fața lui Baia, rîsturnată pe un divan, cu ghitară în mînă, îngănă cîntece monotone, saù, pentru a distră pe stăpînul ei începea jocul pîntecelui și ținînd în mînă o oglindă mică în care-și privia dinții ei albi, făcînd gesturi.

Fiind că dama nu șcicia o boabă franțuzeșce nicî Tartarin arăbeșce, conversația lănceșcă câte odată și guralivul tarasconez avu vreme să se pocăiască pentru necumpătarea de vorbă, de care se făcuse vinovat la farmacia Bézuguet saù la armurierul Costecalde.

Dar această pocăință nu eră lipsită de farmec și eră ca un spleen voluptos pe care le simțea stînd toată ziua fără să vorbească, ascultînd gîlgăitul nar-

ghilelei, tremurătura ușoară a ghitarei și sgomotul lin al fântanelor cădând pe mosaicul din curte.

Narghileaua, baia și amorul complectau viața lui. Eșiau foarte puțin din casă. Câte odată Sidi Tart'ri, cu dama după el, călare pe un catir, mergea să mănânce rodiile la o grădiniță pe care o cumpărase prin impregiurimii. Dar nici odată, chiar nici odată nu se scoborâ în orașul european. Cu zuaviu beții, cu localurile înfășate cu ofșeri și cu veșnicul sdrângănit de săbiu tărute pe arcade, Algeria acea i se părea nesuferită și arătă ca o gheretă de sentinelă din Occident.

De altfel, la urma urmei, tarasconezul era foarte fericit. Tartarin Sancho mai ales, foarte lacom de prăjituri turcești, se declară pe cât se poate de mulțumit cu noua-i viață. Numai Tartarin Quișot mai avea din când în când remușcări, gândindu-se la Tarascon și la blăniile fâgăduite.

Dar aceasta nu ținea mult; pentru a gonii gândurile aceste triste, i ajungea o privire a Baiei sau o linguriță din aceste afurisite dulțurii mirositoare și turburătoare ca băturile vrăjitoarei Circe.

Sara venia prințul Grigore și vorbeau puțin de liberul Muntenegru. De o complezență neobosită acest amabil domn, îndeplina în casă funcția de talmaci, la nevoie chiar și pe cea de intendent. Și toate astea pentru nimic, numai de plăcere... De altfel Tartarin din parte-i nu primiă decât turci. Toți acești pirați cu capetele sêlbatece, cari altă dată i pricinuiă atâta frică din fundul gheretelor lor întunecoase, îi se părură după ce-i cunoscă, negustorii de treabă, brodatorii, negustorii de mirodenii, turnătorii de țevi de pipe, toți oamenii bine crescuți, supuși, șireți, tăcuți și buni jucătorii de cărți.

De 4—5 ori pe săptămână, acești domni veniau să petreacă sara la Sidi Tart'ri, îi câștigău banii, îi mâncau dulțurile și la a 10-ea bătae a ciasului se retrăgeau tăcuți și mulțumind profetului.

După plecarea lor, Sidi Tart'ri și cu credincioasa lui soție, își sfêrșiau sara pe terasă, o terasă mare albă, care servia de acoperiș casei și de pe care se vedea tot orașul. De giur impregiur o mie de alte terase asemenea albe, pașnice la lumina lunii coborîndu-se treptat până în mare. Vântul aducea refrenuri de gitară.

Fără de veste, o melodie limpede ca un buchet de stele, se ridică cătră cer; și pe minareaua moșcheiei vecine, apărea un muezin frumos, a cărui umbră albă reeșia în albastru adânc al nopții. Apoi cu o voce frumoasă, care umplea orizontul, cântă gloria lui Alah.

Numai decât Baia scăpă ghitara și ochii ei mari întorși spre muezin, păreau a bea rugăciunea cu deliciu. Cât ținea cântul, ea stătea tremurând, extasiată ca o sfântă Teresă a Orientului... Tartarin o privia foarte mișcat; o privia cum se rugă și se gândia că trebuie să fie o religie tare și frumoasă acea, care poate pricinui o astfel de beție de credință.

Tarascon, acoperă-ți fața! Tartarin al tei gândia să se facă renegat!...

XII

Ni se scrie din Tarascon.

Într-o zi frumoasă, cu un cer senin și o adiere plăcută, Sidi Tart'ri călare pe un catir, se înapoiă singur de la grădinița lui. Cu picioarele atêrnând pe desagi umpluți cu chitre și pepeni, legănat de sgomotul scăriilor și urmând cu tot corpul clătînătura ani-

malului, bravul om trecea astfel printr'o priveliște frumoasă, cu mâinile încrucișate pe pânțele și pe trei sferturi adormit de mulțumire și căldură.

Pe când intră în oraș, un strigăt puternic îl deșteptă de-odată.

„Ei drace! aș jură că e domnul Tartarin“.

La numele de Tartarin, la acest accent vesel meridional, tarasconezul ridică capul și vedu înaintea unei cafenele mică, la doi pași de el, fața smolită a domnului Barbasson, căpitanul vaporului Zouave. Căpitanul își bea absintul și trăgea dintr'o lulea.

„Hei! bună ziua, Barbasson“! zise Tartarin oprindu-și catirul.

În loc de a-i răspunde, Barbasson îl privi un moment cu ochii sguși; apoi se porni pe ris, dar un astfel de ris că Sidi Tart'ri rămase incremenit pe pepeni se.

„La naiba! cu turban, sêrmanul meu domn Tartarin!.. Este deci adevărat ce se dice, că te-ai făcut ture?... Și micuța Baia mai cântă încă Marco la Belle?“

— Marco la Belle! — făcu Tartarin indignat... „Află căpitane, că persoana despre care vorbești, este o fată cinstită și că nu știe nici o vorbă franțuzească“.

— Baia nu știe nici o vorbă franțuzească?... Unde te afli omule?... și bravul căpitan începă să ridă mai tare.

Apoi vedând fața lui Tartarin lungindu-se, se rêsândi.

„De fapt, poate că nu e aceeași... Se poate că am confundat-o... Numai, uite domnule Tartarin, ai face mai bine să nu prea te încrezi în maurele algeriene și în prinții muntenegreni“.

Tartarin se ridică în scări, făcând mutra lui obișnuită.

„Prințul imi e prieten, căpitane!“

— Bine, bine, să nu ne certăm. Nu ieși un absint? Nu. N'ai nimic de spus acasă? Nimic. Ei bine atunci drum bun... Cu ocazia asta, apropo! „Am niște tutun bun din Franța. Dacă vrei, ia pentru câteva pipe. Ia deii! asta-ți va face bine... Afurisitele astea de tutunuri din orient, zêpăcesc gândurile“. Apoi căpitanul se înapoiă la absintul lui și Tartarin gânditor, reluă încet drumul spre căsuța lui.

Cu toate că sufletul lui mare nu voiă să creadă nimic, invinuirile lui Barbasson îl întristară, apoi injurăturile, accentul de acolo, toate astea deșteptău în el remușcări nedesluite.

Acasă nu găsi pe nimeni. Baia se duse să se scalde. Arăpoaica i se pără urită, casa tristă... În prada unei melancolii neînțelese, se aședă lângă fântână și-și umplu pipa cu tutunul lui Barbasson. Tutunul era înfășurat într'o bucată din jurnalul „Semaphore“. Desfăcându-l, numele orașului lui natal îi sări în ochi.

„Ni se scrie din Tarascon.“

„Orașul e în neliniște, omoritorul de lei, care a plecat în Algeria să vneze aceste animale sêlbatece, nu a mai dat de câteva luni știri despre el... Ce a devenit viteazul nostru compatriot?... De abia îndrăsnim să ne întrebăm, când am cunoscut acest cap înfierbîntat, această îndrăzneală, această nevoie de aventuri... A fost și el ca atâți alți îngropați în nisip, sau a cădut sub dinții omoritorii a unuia din acești monștrii ai Atlasului, a căror blăni, promisese el municipalității?... Grozavă nesiguranță! Cu toate astea niște negustorii negrii veniți la bălcicul din Beau-

„caire, pretind că ar fi întâlnit în mijlocul desertului pe un european, ale cărui semnalmente se potrivesc cu ale sale, și care se îndreptă spre Tombuctu... Dumneșeu să apere pe Tartarin al nostru!”

Când isprăvi de citit, tarasconezul roși, îngălbeni, începă să tremure. To! Tarasconul îi apără înaintea ochilor; clubul vânătorii de caschete, fotoliul verde de la Costecalde și planând de asupra ca un vultur cu aripele întinse, năprasnica mustață a bravului comandant Bravida.

Apoi vădându-se atât de laș, stând turceșce pe rogojină, pe când îl credeau pe cale a măcelări bestii, lui Tartarin din Tarascon îi fu rușine de el însuși și începă să plângă.

De-odată eroul sări în sus:

„La lei! la lei!”

Și înaintând spre colțul plin de praf unde se odihniă cortul, farmacia, conservele, lățile cu arme, le târi în mijlocul curții.

Tartarin Sancho își dădea sufletul, nu mai rămânea decât Tartarin Quișot.

Mai are vreme să-și inspecteze materialul, să se înarmeze, să-și incalze cismele lui mari, să mai scrie câteva cuvinte prințului încredințându-i pe Baia, puse în plic și câteva hârtii albastre udate de lacrimi, și curajosul tarasconez se află în diligența care huruia spre Blidah.

Arăpoaica rămase încremenită înaintea narghilelei, a turbanului, păpușilor, toate catrafusele musulmane ale lui Sidi Tart'ri, cari se târau jalnic pe trifoiurile mici albe ale galeriei...

(Va urmă.)

Sărutarea.

În Franța, ca și la noi, se sărută lumea de se svântă. Fratele sărută pe sora, soțul pe soția, amicul pe amic și așa mai departe.

În Anglia nu se prea obișnuiește sărutarea între membrii familiei. Bărbații nu se sărută între ei nici-odată. În Scoția sînt și mai rezervați, și o femeie și-ar perde din prestigiul și demnitatea ei, dacă și-ar sărută copilul mai în vîrstă.

În țerile Nordului sărutarea este rezervată numai iubirei, și acolo se sărută numai în gură. Fetițele de acolo își apără cu curagiu buzele lor față de atacurile verilor. Legile norvegiane califică ca penal faptul răpirei unei sărutări, care se pedepsește cu o amendă în bani. Interesantă este definiția nnuî chinez asupra sărutării. Un mandarin, care a făcut lungi călătorii în Occident, pentru ca să cunoască obiceiurile europene, eră în mare perplexitate de a defini sărutarea, care în țara sa nu este cunoscută.

„Sărutarea, scrie densusul, este un act de politeță, care constă în aceea că se aduc buzele unuia în contact cu ale altuia, prin ceea ce se naște un ton”.

De altmintrelea sărutarea nu este privilegiu al iubirei, sînt casurî, în carî e prescrisă de eticheta Curții.

La căsătoria prințului de coroană al Greciei, mireasa a trebuit să împartă nici mai mult nici mai puțin ca 150 de sărutări. Trei sărutări le-a primit regele, tot atâtea regina, trei împărăteasa Frideric, trei regele și regina Danemarcei, trei împăratul Wilhelm și împărăteasa, afară de aceea fiecare prinț a primit câte

o sărutare, tot asemenea și fiecare principesă. Sărmana principesă-mireasă! Când a părăsit biserica, i se usca-seră buzele de atîta sărutat.

Un duce de Somerset, care eră mândru de originea sa și eră foarte bine vărsat în etichetă, se căsătorise pentru a doua oară cu o damă care nu eră de origine așa de nobilă ca prima lui soție. Când într'o zi din luna de miere, soția sa îi cădă de gât și îl sărută cu foc, ducele englez și se cu răceală: „Madame, prima mea nevastă, eră născută Percy, și cu toate aceste nu-și luase atîta libertate față de mine!”

Și în politică joacă sărutarea un rol nevinovat. Ducesa de Devonshire a și că dă o sărutare orî cuî, care va votă pentru soțul ei în alegerile parlamentare. Așa sărută ea pe un măcelar care votase pentru soțul ei și care ceruse ca să fie sărutat.

Măcelarul s'a făcut vestit și sărutarea ducesei i-a făcut mare reclamă.

Ducesa de Gordon umblă prin orașe ca să recruteze soldați și lăsă pe recruți să aleagă între un șiling și o sărutare. Atunci un veteran îi și se:

„Un șiling e un lucru trecător, dar o sărutare a buzelor Serenității Voastre, ducesă, lasă ani de zile o urmă balsamică pe gura unui soldat.

Sărutarea în amor e cea mai mare fericire.

În cântecele noastre populare se pomenește des de „buze moi și subțirele” de „guriță dulce” etc.

CORNEL

Doine.

— De pe Crișul negru. —

Primis-mi-a badea carte,
Pe trei fire de secară,
Că se 'nsoară 'n altă țară;
Și eă i-am trimis 'napoi:
Pe trei fire grău frumos,
Să se 'nsoare sănătos,
Să se 'nsoare custe bine,
Să n'ajungă până mâne.

Sub poala de codru verde,
Mândru pui de lotru șede,
Dară el nimic nu fură,
Numai câte-un pic de gură.

Ea nu cântă după pu,
Nici de reul traiului,
Ci de dorul badiului:
Că puii i-aș sburat,
De mâncat și-a căpătat,
Dar badea s'a depărtat!..

Pentru ochisorii tei,
Eă lăsaîu părinții mei;
Pentru fata cea dalbă,
Lăsaîu pe maica beteagă;
Pentru ochi și pentru gură,
Lăsaîu pe maica singură.

IOSIF STANCA.

SALON.

De la București.

Politica și Academia. — Teatrul Național. — Concertul simfonic. — Expoziție de păpușe. — Evangheliul reginei.

Incepând să scriu cât voi fi p'alice, câteva cro-nice despre viața socială, literatură și artistică bucureș-ceană, caută să accentuez din capul locului că rolul meu nu este ușor, căci acuma politica absoarbă aici totul, ea predominază toate cercurile, toate acțiunile și toate conversațiile.

Influența ei se simte și în mersul Academiei, care are mai mulți membri angajați și la lucrările parlamentului, ca ministri, senatori și deputați; aceștia neputând lua parte regulat la ședințele sesiunii generale, Academia e silită a se întruni de câteva ori pe săptămână sara la orele 9.

Lăsând politica pentru politicieni, noi ne vom lua calea spre Teatrul Național, de unde sperăm să ne primim cele mai multe inspirații.

Acolo aflăm cu bucurie, că teatrul a început să ia un avânt. Noul director general, dl Petru Grădișteanu, căruia i s'a incredințat conducerea în ajunul d'a se deschide stagiunea, a avut norocul d'a pute atractive de nou publicul prin reformele ce a introdus.

Cea mai importantă din acestea, e sprijinul dat literaturii dramatice originale. Nicăi odată atâtea piese scrise de autori români nu s'au jucat ca în stagiunea aceasta. Se dice, că drept tantiemă li s'ar fi plătit peste trei-deci de mii de lei. Aceasta sumă arată tot-odată, că este public și pentru lucrări românești, căci altfel nu s'ar fi produs un vinit atât de mare, ca tantiemele de 10% să poată atinge acele cifre.

Nu-i vorba, nu toate piesele au reușit, dar în sfârșit nicăi un autor de oareș-care valoare nu mai poate dice, că i s'au închis porțile Teatrului. Tutoara li s'a dat privilegiul să se afirme, încercându-și puterile.

Dintre toate piesele originale noue, trei au fost primite mai bine: „Sburătorul“ dramă în 3 acte de dl Polisu-Micșuneșci, „Casta-Diva“ piesă în 4 acte de dl Haralamb G. Leca și „O casnicie“ comedie în 3 acte de dl căpitan Gr. Ursachi. Prin urmare aceste trei concurează în rândul prim la premiul fixat de direcțiune pentru cea mai bună piesă originală nouă, care avea să se reprezinte în timpul stagiunii actuale.

O alta inovațiune introdusă de noua direcțiune este arangiarea reprezentațiilor populare, duminica și în serbătorii, la două după miadădăi cu un preț redus.

Aceste reprezentații au creat un nou contingent de public, care din cauza timpului de noapte și a prețurilor de intrare foarte scumpe, până acuma nu putea să meargă la teatru. Resultatul material, foarte satisfacător, credem că va indemnă direcțiunea să urmeze cu ele și în viitor.

A treia reformă, de mare însemnătate pentru progresul în artă, este dublarea rolurilor. Până acuma toate rolurile erau ținute numai de cei ce le jucaseră

intăia-oară; astfel emularea eră cu totul exchisă, căci elementele tinere, cari intraseră în urmă la teatru, nu mai primiau nicăi un rol, pe care-l jucă vr'un actor mai bătrân. Acum s'a dat voie și tinerilor să joace roluri de ale bătrânilor, astfel s'a deschis calea progresului pentru talentele noue. Și, să veđi minune, de odată s'a vedut resărind o întreagă generație, care inspiră incredere în viitorul artei dramatice române.

Astfel fiind, să sperăm, că încetul cu încetul Teatrul Național va pute atinge mărețul scop pentru care a fost întemeiat.

Concertul simfonic, ca totdeauna, în duminica trecută s'a ținut în sală înșesată de lume. Splendidul palat al Ateneului nicăi odată nu întrunește un auditor mai distins decât la aceste concerte. De asta-dată părea și mai elegant, căci se compunea cea mai mare parte din dame, domni fiind ocupați la diversele întruniri politice. A fost de față și regina, cu damele sale de onoare și cu casa civilă și militară.

Orchestra, condusă de dl Ed. Wachmann, a executat compoziții de Wagner (Uvertura Faust), Beethoven (Simfonia nr. 3.), Bach (Passacaglia pentru Orgă, instrumentată de Esser) și de Grig (Sigurd Jorsalfar.)

Mai mult au fost aplaudate: Uvertura Faust, Marcia funebra din simfonia lui Beethoven și Visul Borghildei de Grig.

Cantatricea de concert, dna Maria Schott-Mohr, a cântat cu acompaniare de orchestră, patru piese frumoase și anume: Aria pentru sopran Ierusalem din oratoriul Paulus de Mendelssohn; Berceuse din opera Jocelyn de Godard; Aria Susanei din opera „Nunta lui Figaro“ și „Der Sandträger“ (cuvinte de Carmen Sylva) musica de Aug. Bungert. Are o voce voluminoasă și dulce. A primit mai multe buchete și coșuri de flori.

Eșind de la concert, regina cu suita sa au intrat în sala unde e instalată expoziția de păpuși, colectată de Maj. Sa pentru serbarea din Neuwied, ținută în iarna trecută.

Aceasta expoziție se face în folosul policliniceii Elisabeta și la mesele de la intrare dame din societate vând biletele.

Dornic a vedé aceasta curiositate, despre care am cetit atât de mult în țiare, am intrat și eu, cu lumea ce me impresoră.

Aruncând o privire prin sală, numai decât vedui, că aici nu este o simplă expoziție de păpuși, ci o colecțiune de grupe populare, infățișând felurite obiceiuri țărănești.

La intrare, în dreapta noastră, ne întimpină o grupă de maghiari din pregiurul Dunărei din sus de Budapesta. E darul archiducesei Clotilda.

Urmează o părechiă de țărani români de pe malul Tisei, probabil din Maramureș, — de dna Zoe A. Balș.

O fată română din Borgău în părțile Năsăudului; apoi o nevastă din Năsăud, un grup de țărani din Transilvania, din ce în ce mai interesante și toate datorite de dna Zoe A. Balș, consoarta fostului consul român din Budapesta.

Vedem apoi o curte din munții Bucovinei. Casa de lemn e mare și bine construită, dar se vede că nu-i nime p'acasă, căci în ușe apară numai o fetișcană.

Un tablou foarte interesant e „Hora la Animoasa“ grupat în adevăr după un tablou real al reposatului Aman. Musicanții, figurele, fetele și flăcăii, par că sânt

viil; fețele și mișcările lor represintă atâta viață, că ai tot privi. În fund se vede cărciuma, de unde câteva femei privesc dansul vesel.

O altă grupă, nu mai puțin interesantă, ne înfățișează „Călușerii” în mijloc de vătavul, de-o parte cu lăutarii și de după gard cu băeții privitorii.

Grupa cea mai mare represintă serbarea „Junilor” din Brașov la Pașci, tocmai în momentul când ei se coboară la vale, călare. În frunte un trimbiș sunând, apoi călăreții câte doi, cu steaguri și panglică, din când în când descărcând pistoale; mai apoi, în trăsuri, cei mai înaintați în vârstă, bărbați și femei; o mare veselie, o adevărată viață din popor, frumoasă și pitorească. Întreaga grupă se compune din vro patru-șeci de figure. Dăruită de dna A. T. Nica.

În vecinătate ne surprinde Penes Curcanul, în frunte cu sergentul, plecând la Plevna și par că aușim celebrele cuvinte ale poetului:

Plecat-am noue din Vaslui
Și cu sergentul Ńeece . . .

Cu impresiunea aceasta trecem în revistă celelalte figuri-păpuși, cari înfățișează scene istorice și biblice . . . Și am eși, de cumva imposantul iconostas din mijlocul salei nu ne-ar atrage să-l admirăm.

Cu sfială ne apropiăm, căci ne pare că sântem în biserică, înaintea altarului.

Iconostasul acesta conține evangelierul scris și pictat de Maj. Sa Elisabeta regina României pentru biserică Curții-de-Argeș. Acest evangelier cuprinde cele douăsprezece evanghelii, pe cari preoții veghiători le-au cetit la coșciugul repositatei și neuitatei sale fiice, principesa Maria. Un cap de operă admirabil, din care înse noi privitorii nu putem vedé decât numai doué pagine, fiind sub sticlă.

Șese ani de țile a lucrat regina-poetă la aceasta operă în adevăr monumentală. Șese ani de țile ș-a vërsat lacrimile pe aceste frunze și flori, pentru tot ce-a avut mai scump în lume. Șese ani de țile ș-a innecat durerea în aceste pagine, care vecinic au să arate tuturor, că toate au în lume balsam de vindecare, numai durerea mamei nu are.

IOSIF VULCAN.

Academia Română.

— Sesiunea generală din 1899. —

III

Scrisori de la membri. Dl Florian Porcius înșciințează, că din cauza bētrânețelor nu cutează să facă în timp de iarnă o călătorie atât de lungă spre a vină la București și astfel regretă că nu va luă parte la sesiunea generală din anul acesta a Academiei. — Dl I. M. Moldovan anunță că de și la început nu poate să vină, mai târziu înse se va presintă la sesiunea generală.

Comisiunea primă. Comisiunea pentru examinarea lucrărilor făcute în anul 1897—8 se alege în persoanele dlor Gr. G. Tocilescu, Sbiera, Saligny.

Academia de științe din St. Petersburg a invitat Academia la serbarea aniversării a 50-a de la fundarea Observatorului central fisic care se va ținé la 1/13

aprilé an. c. Academia va mulțumi pentru invitațiune și va comunică Institutului Geografic al armatei.

Congresul orientaliștilor la Roma. Punēdu-se în discuțiune invitațiunea la congresul orientaliștilor, care se va ținé la 2—14 octombre la Roma, s'a decis a se recomandă ministeriului ca să trimită delegați la acel congres.

Raportul comisiunii financiare, prin dnii Vinc. Babeș și Grig. Stefanescu, pe anul bugetar 1897—1898. constată următoarele rezultate: Efectele fondurilor Academiei la 31 mai 1898 sânt lei 3.161.800; pe lângă acestea se mai află depuse la Banca Națională lei 70.700. Cu totul lei 3.232.500.

Prima ședință publică s'a ținut la 19/31 martie. Cu asta ocașiune dl Gr. G. Tocilescu a făcut o comunicare despre documentele găsite în arhivul orașului Brașov, în număr de 670, din cari 550 sânt în slavoneșce, restul în româneșce și greceșce. Ele conțin corespondența domnilor români din secolul al XIV și XX. Au fost fotografiate și copiate, cu ajutorul dlui prim-ministru Sturdza, de dl Gr. G. Tocilescu. Sânt foarte interesante cele din epoca lui Stefan cel mare și privilegiile comerciale acordate orașului Brașov și Țării-Bersei.

Foate să facă parte un membru de odată în doué secțiuni. Dl Gr. G. Tocilescu, membru în secțiunea literară, de mai mulți ani este chemat a face parte și din secțiunea istorică. La sfârșitul sesiunii trecute s'a făcut o propunere, ca dsa în secțiunea a două să ia parte numai cu vot consultativ. Discuțiunea asupra acestei propunerii s'a amânât pe sesiunea actuală. Propunerea s'a discutat în doué ședințe consecutive, luând parte la discuțiune aproape toți membrii Academiei, argumentând pro și contra. În cele din urmă, toate propunerile și amandamentele s'au respins și nu s'au făcut nici o modificare în statute și regulament. Prin urmare dl Gr. G. Tocilescu va puté face parte și de acuma înainte din ambele secțiuni, literară și istorică, avēnd în amēndoué aceleaș drepturi.

Dl dr. At. M. Marienescu anunță prin scrisoare, că nu va luă parte nici la aceasta sesiune generală.

Comisiunea bibliotecii a presintat un raport despre starea bibliotecii, constatând frumosul spor al acesteia, precum și posibilitatea d'a pune la dispoziția doritorilor cărțile și manuscrisurile de care dispune Academia.

A două ședință publică s'a fixat pe vineri 26 martie (7 april,) cu care ocașiune va face o comunicare istorică membrul corespondent dl N. Iorga.

Dl Vinc. Babeș s'a presintat întēia-oraă în ședință.

Ilustrațiile noastre.

Regina Belgiei. Sēptēmăna trecută țiarele au scris mult despre boala reginei Belgiei, care devenise atât de primejdiuosă, încât eră p'aci să-I răpească viața. S'au destăinuit și niște amēnunte picante despre cauza boalei și anume că regina s'ar fi otrăvit cu arsenic, pentru gelosie. Din fericire, ea a scăpat de moarte și acum iarăș e bine.

Jocul Lawn-tennis. Ilustrația noastră înfățișează un joc social englez, care s'a întrodus și pe la noi, în familiile inteligente. Un joc foarte sănētos și totodată petrecător. De odată cu sosirea primăverii, au început și partiile de lawn-tennis.

LITERATURĂ.

Carmen Sylva a terminat de curând o nouă lucrare, care va fi tradusă din limba germană în cea franceză și va purta titlul „Hêtre rouge“ (Fagul roșu.) Este o poveste de dragoste.

Analele Academiei Române. Din aceasta publicațiune a apărut de curând seria II, tomul XXI, 1898—1899. Partea administrativă și debaterile. Fasc. I. Cuprinde procesele verbale ale ședințelor săptămânale, începând de la închiderea sesiunii generale din anul trecut și până la deschiderea sesiunii actuale, — precum și câteva lucrări de dnl Gr. Stefanescu, St. C. Hepites, D. Negreanu.

Despre ideal. Dl Mihail Străjanu, profesor la liceul din Craiova, a ținut sub titlul acesta o conferință în Drăgășani, în Societatea culturală a județului Vâlcea. Acum conferențiarul ș-a publicat lucrarea în o broșură. Autorul spune, că ideal numim ceea ce vedem prin imaginațiune, ceea ce dorim și sperăm și ce s'ar pute realiza în anumite condițiuni, dar care încă nu există în realitate. Nu numai omul și viața omească, ci toate ființele și lucrurile au idealul lor. Și pentru fiecare idealul este culmea dezvoltării și perfecțiunii sale; este acea imagine deseversită, în care ni s'ar înfațișa lucrul său ființa, când s'ar dezvoltă în toată libertatea și ar realiza deplin tendința și destinațiunea firei sale. Aceasta idee fundamentală se dezvoltă apoi cu multă stăruință prin exemple luate mai cu seamă din poezii.

Elementele magnetice terestre ale României. Acesta e titlul unei mici broșuri ce dl D. Negreanu, profesor la universitate, a scos la lumină în curând la București. Lucrarea scrisă anume pentru oamenii de specialitate, are la sfârșit o chartă, care arată liniile cari au aceeaș declinațiune magnetică, liniile isodine și liniile cari au aceeaș componansă orizontală.

TEATRU.

Societatea pentru fond de teatru român. Comitetul societății, în ultima sa ședință, ținută la Brașov, în 27 martie, sub presidiul dlui Iosif Vulcan, (luând parte dnl vicepreședintele Virgil Onițiu, secretarul Vasile Goldiș și cassarul substituit N. Petra-Petrescu,) a constatat că fondul societății la 1 ianuarie 1899 a fost de 124.491 fl. 81 cr. Totodată s'a decis ca apelul pe care l-am publicat în nr. trecut să se adreseze fruntașilor Români din toate părțile. Pentru adunarea din Abrud dl N. Petra-Petrescu s'a înscris cu o lucrare literară, pe care va ceti-o însuș.

Teatrul Național din București. Stagiunea e spre sfârșite, piesă originală nouă nu se va mai jucă. Cea din urmă a fost drama „Actul al V-lea“ într'un act, de dna Ana Ciupaglia, care a avut un frumos succes, atât ca compoziție, cât și ca joc. Marți la 6 aprilie n. s'a reluat „Gărgăuniul Dragostei“ comedie originală într'un act de Iosif Vulcan. De odată cu aceasta piesă s'a jucat „Baba Hârca“ feeria lui Mateiu Millo, care de mulți ani nu s'a mai represintat. Mai urmează un șir de beneficii, apoi stagiunea are să se închidă în dumineca Floriilor.

Aurelia Cionca, geniala copilă, aplaudată cu atâta entuziasm în concertul din Beiuș al Asociațiunii în vara trecută, a anunțat pe erii vineri un concert în palatul Ateneului Român din București. Concertul avea să se dea sub patronatul reginei Elisabeta.

C E E N O U.

Șciri bisericești și școlare. Dl Ioan Moța, absolvent de teologie și colaborator la „Telegraful Român“, a fost ales cu mare majoritate al doile paroc gr. or. la Orăștie. — Dl Ioan Petroviță, profesor la institutul pedagogic din Arad, a făcut în Budapesta censură de profesor. — Dl D. A. Popoviță din Transilvania a fost promovat în Viena doctor de medicină.

Masa studenților români din Brașov, despre care am mai scris, s'a început marți la 16/28 martie. La această masă, fără considerațiune confesională, se dă prânz gratuit la 20 de școlari săraci, pe care îi aleg ênșiși colegii lor prin un fel de plebicist.

Asociațiunea la Cluș. E vorba, scrie „Tribuna“ ca Asociațiunea să primească aranjarea casei române în muzeul etnografic ce se va înființa în casa natală a regelui Mateiu Corvinul. În acest scop dl dr. Diacovich a fost la Cluș, ca să ia informațiuni de la societatea Erdélyi Kárpát egylet, care face acest muzeu. Comitetul Asociațiunii n'a luat încă ultima hotărfire în cauză.

Medic român în Vêrșeț. Dl dr. Alesandru Cordarcea, fost medic în Blaș, s'a stabilit în Vêrșeț, unde a primit și conducerea institutului de băi naturale, numit Riklibrunn, în care se fac cure prin aer, soare, apă, dietă și masaje, fără medicamente.

Un nou institut de băni. Fruntașii români din Cubin, comitatul Timișului, au luat inițiativa d'a înființa un nou institut de băni românesc în comuna lor de pe malul Dunării, de aceea noul institut se va numi „Dunăreana“. Dumnețeu să ajute tuturor cari își fac datoria de Români și de spriginitori ai popoului nostru!

Au murit: Vêd. Stana Dancăș n. Cioran la Reșinar, în 17/29 martie, în etate de 72 ani; — Elena Nemeș n. Filăpan, soția dlui Alexandru Nemeș jude r. în pensiune, la Năseud, în 30 martie, în etate de 45 ani.

DIN LUME.

Dr. H. Steinthal. În 14 martie a. c. a murit un bărbat de renume universal, profesorul universitar din Berlin dr. Haymann Steinthal, în vîrstă de aproape 76 ani. Născut la 16 mai 1823 în Gröbzig (ducatul Anhalt), Steinthal s'a distins deja în vîrstă tineră prin o deosebită agerime și pîtrundere în chestiuni limbistice. La anul 1850 a fost numit privat-docent de filologie la universitatea din Berlin și mai târziu profesor definitiv la aceeaș catedră, unde ș-a dezvoltat activitatea sa plină de succese. Din pana acestui învățat a eșit un șir de opere științifice, dintre cari amintim: „Originea limbei“; „Caracteristica tipurilor principale ale limbei“; „Gramatica, logica, psihologia, principiile lor și raporturile între sine“; „Etica generală“ și o mulțime de alte studii mai mici de cuprins lingvistic și filosofie. Iar importanța specială a acestor opere zace în faptul, că prin ele a pus temeiul la o nouă știință, la psihologia popoarelor. În studiile sale asupra originii limbilor, Steinthal s'a convins, că pentru a stabili legile după cari limbile s'au creat și au urmat a se dezvoltă, nu poți operă numai cu legile psihologice individuale, ci trebuie să recurgi la psihologia popoarelor. Teoriile sale asupra acestui nou teren de activi-

tate științifică Steintal le-a dezvoltat în revista sa: „Zeitschrift für Völker psychologie und Sprachwissenschaft“, redactată împreună cu un alt lingvist renumit, cu profesorul Lazarus. Importanța psihologiei popoarelor, astăzi recunoscută și îmbrățișată cu mare interes de toată lumea cultă, Steintal o motivează astfel. Psihologia ne învață, că omul este social prin excelență, adevărat este anume destinat pentru viața socială, fiind că numai în societatea celor deopotrivă cu sine se poate valida, poate să ajungă ținta menirii sale. Este totodată un fapt incontestabil, că nici un om nu s'a dezvoltat prin sine însuși, ci numai sub o influență anumită a societății. Experiența ne învață, că o adevărată viață omenească nu este cu puțință decât prin conlucrare, iar spiritul e produsul comun al societății. Fiind deci ținta omeneirii producerea spiritului, e prea evident, că omul devine om numai prin participarea sa la viața aceasta socială sau comună, la viața rasei din care face parte. Se impune deci în mod logic, al cărei obiect este individul singular, ca să se stabilească legile, după cari se urmează viața spirituală a indivizilor ca societate, ca rasă, — și aceasta e chemarea psihologiei popoarelor. În urma acestor expunerii, cu cari Steintal ș-a motivat necesitatea acestei științe, vedem, că psihologia popoarelor este știința ce se preocupă de elementele și legile vieții sociale, sau mai corect de legile spirituale ale popoarelor. Prin întemeierea acestei psihologii, acestei științe ajutoare atât istoriei cât și lingvistice, Steintal ș-a dobândit un nume etern.

Costumul românesc premiat în Italia. „Gazetta d'Emilia“, și care apare în Bologna, scrie: „Balul costumat, rusesc și oriental, dat de curând în beneficiul școlii de arte și meserii, a reușit peste toată așteptarea. Juriul însărcinat de comitetul serbării de-a da un premiu celui mai frumos și mai bogat costum, a oferit acest premiu doamnei contese Venturoli Matei, care purta costumul său național românesc, splendid de bogăție și eleganță. Confesa, care urmând obiceiul curții din România, a îmbrăcat frumosul costum de Argeș, obligator pentru toate serările filantropice, a renunțat la premiu, ce constă în portretul său depins în oleiul de cătră profesorului S. S. și s'a declarat prea recompensată prin complimentele și admirațiunea, ce i-a arătat-o comitetul“.

Clubul centenarilor. Acum de curând s'a înființat în New-York un club al centenarilor, cu scopul exclusiv de a asigura membrilor o vârstă de cel puțin 100 de ani sau și peste. Clubul a fost fondat de doi judecători pensionați de la tribunalul din New-York, cari de și sunt în vârstă de 70 ani exercitează avocatura cu un foc juvenil. O pleiadă întreagă de persoane distinse s'a grupat în giurul fondatorilor și aderenții cresc mereu. Cotisația pe un an este de 5 dolari. Ce e drept că problema acestui club e cam grea. Statistica ne spune că durata mijlocie a vieții omenești este 33 ani. Clubul centenarilor cu toate acestea nu se descuriază. Ei voesc să ridice lungimea vieții la nivelul unei științe. Mai întâi de toate se vor da sfaturi membrilor. Iată principalele sfaturi: Să dormi zilnic opt ore pe partea dreaptă a corpului, vara și iarna cu geamurile deschise, înainte ușa de la cameră să pui un paravan, dacă la o parte patul de lângă perete, în fiecare dimineață fă o baie caldă, nu înse dușuri

reci, mănâncă carne puțină, dar bine friptă, să eviți pe cât îți va fi cu puțință alcoolul, mișcare multă în aer curat, schimbăți des ocupația zilnică, din când în când ia pe scurt timp vacanță. Clubul acesta s'a instalat într'un local propriu, provădit cu toate cele necesare, ca bani, bibliotecă, etc.

„Regatul“ cerșetorilor. Într'o pădure din provincia japoneză Șinnanno se află o comună întreagă de cerșetori, care deja există de vre-o 40 de ani și numără ca la vre-o 300 de locuitori, între cari și femei și copii. În fruntea locuitorilor cerșetori stă un „rege“, un bărbat ca de 60 de ani, care domnește peste supușii săi cu o putere aproape absolută. Când timpul este cald, toți locuitorii dorm sub cerul liber, și numai iarna, sau când plouă, își construiesc niște corturi din hârtie groasă oleată. Dimineața cum se scoală, își împachetează tot ce au în lăzi și își pierd urma, împărțindu-se în grupuri de cerșetori prin comunele vecine, iar sara se întâlnesc iarăși în pădure, unde în comun cinează, beau și petrec vesel în giurul focului. Despre acești cerșetori n'a știut nimic până acum câțiva ani. Dacă vreun nou cerșetor voește să intre în tagma celor vre-o 300, atunci acesta trebuie să-și istorisească „regelui“ pe larg toată biografia, care apoi hotărășce. „Regele“ mai are drept a exclude din societatea lor pe membrul care nu se poartă bine; el împacă pe cei certați și pedepșește pe cei vinovați. Autoritatea „regelui“ stă într'aceea că el e întemeietorul acestui „stat“ și a fost cel dintâi care și-a aflat adăpost în acea pădure, mai alăturându-se la el pe rând tot câte unul. De amintit mai este, ca ceva curios, că cerșetorii își permit și luxul unei băi calde, ceea ce pentru Japonezi este un lucru absolut necesar. Anume, cerșetorii sapă gropă în pământ, pereții îi acoperă cu hârtie oleată, varsă apă în groapă, apoi aruncă petre încălzite și astfel baia caldă e gata.

Moștenire pentru regele Spaniei. Acum câtva timp a murit la Madrid un om bătrân, anume de Soler, care a lăsat prin testament suma de 3 milioane pentru tinerul rege al Spaniei. Se culeseră informațiuni și se află că Soler era un fiu natural al regelui Ferdinand al VII-lea și prin urmare unchiul tinerului rege. Familia Soler înse atacă testamentul. M. S. regina-regentă a Spaniei luă ca apărător al drepturilor fiului său pe dl Silvela, și astfel câștigă procesul.

Călin্দarul săptămânei.

Duminea a 4-a din post. Ev. dela Marcu, c. 9, gl. 3, a inv. 8			
Ziua săpt.	Călin্দarul vechiu	Călin্দ. nou	Soarele.
Duminea	28 Cuv. Ilarion	9 Maria	5 4 6 31
Luni	29 Cuv. Marcu	10 Ezechiel	5 1 6 32
Mărti	30 Cuv. P. I. Scărar	11 Mamertus	4 59 6 34
Mercuri	31 Cuv. Ipatie	12 Iuliu	4 57 6 36
Joi	1 Marie Egiptenca	13 Iustinus	4 54 6 38
Vineri	2 Păr. Titus	14 Tiburtius	4 52 6 39
Sămbătă	3 Cuv. Păr. Nichita	15 Fürchtgott	4 50 6 41

Avis abonaților nostri. Treiluniul ianuarie—iunie se încheie cu numărul acesta. Rugăm pe toți aceia ale căror abonamente expiră acuma, precum și pe aceia cari încă nu ș-au achitat datoria pentru trecut, să binevoiască a ne răspunde costul de abonament, ca să nu fim siliți a sistă expedierea foii la adresa lor, căci „Familia“ numai acelora se poate trimite cari plătesc regulat.